

สภาพและปัญหาของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะ
ในสถานรับเลี้ยงเด็ก กรุงเทพมหานคร

STATE AND PROBLEMS OF CAREGIVER SELECTING TOYS FOR TODDLERS
AT CHILD CARE CENTER IN BANGKOK METROPOLIS

นางสาวศิริวราพร แห่ลงอุโมงค์ *

Siriwaraporn Langumong

รศ.ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร **

Assoc. Prof. Udomluck Kulpichit, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะในสถานรับเลี้ยงเด็ก กรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม ด้านความปลอดภัย และด้านความประหยัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก สังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 121 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านความปลอดภัยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$) ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เลือกของเล่นที่มีความปลอดภัยต่อสุขอนามัย รองลงมาคือเลือกของเล่นที่ปลอดภัยต่อร่างกาย ด้านความเหมาะสมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เลือกของเล่นที่สามารถเล่นร่วมกันในกลุ่มได้ รองลงมาคือเลือกของเล่นตามความสนใจของเด็ก และด้านความประหยัดมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เลือกของเล่นที่ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย รองลงมาคือ เลือกของเล่นที่ทำให้ประหยัดทรัพยากร ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ผู้ดูแลเด็กไม่มีโอกาสในการจัดทำของเล่นที่มาจากวัสดุหรือสิ่งต่างๆรอบตัว ไม่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่เพียงพอในการเลือกของเล่นที่เหมาะสมกับวัย พัฒนาการ และความปลอดภัยต่อเด็กวัยเตาะแตะ

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: yam_ma_i@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Udomluck.k@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The purpose of this research was to study the state and problems of caregivers selecting toys for toddlers at child care centers in Bangkok through three aspects: appropriateness, safety, and economy. The samples used in the research consisted of 121 caregivers at child care centers, the Department of Children and Youth, the Ministry of Social Development and the Human Security in Bangkok. The research tool was a questionnaire. The data were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation.

The research findings for the overall conditions of caregivers selecting toys for toddlers was at a high level ($\bar{X} = 4.27$). Regarding each aspect, it was found that: 1) Safety was practiced at the highest level ($\bar{X} = 4.67$), toys were mostly selected for hygiene safety, followed by physical safety. 2) Appropriateness was practiced at a high level ($\bar{X} = 4.27$), toys were selected according to the value of the group. 3) Economy was practiced at a high level ($\bar{X} = 3.87$), as toys were mostly selected to economize the budget, followed by resources. Findings for most problems include the lack of opportunity for toy making with surrounding materials, as well as insufficient financial support for toy selection according to age, development, and safety for toddlers.

คำสำคัญ: ผู้ดูแลเด็ก/ เลือกของเล่น/ วัยเตาะแตะ

KEYWORDS: CAREGIVER/ SELECTING TOYS/ TODDLERS

บทนำ

การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิ โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัยซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง และเป็นการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ที่ยั่งยืน แนวคิดเชิงทฤษฎีและผลการวิจัยด้านพัฒนาการเด็กได้แสดงว่า ปัจจัยแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่เหมาะสมสามารถปรับเปลี่ยนลักษณะการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของสมองมนุษย์ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) นอกจากนี้ทฤษฎีและองค์ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็กรวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ได้ชี้ให้เห็นว่า ปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาและการเจริญเติบโตของเด็ก เป็นช่วงที่เด็กมีการเรียนรู้มากที่สุดในวงจรชีวิตมนุษย์ สมองของเด็กวัยนี้จะเจริญเติบโตและมีน้ำหนักถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ โดยมีการสร้างเครือข่ายใยสมองและพัฒนาจุดเชื่อมต่อระบบประสาทในช่วงวัยนี้มากกว่าช่วงอื่นของชีวิต การพัฒนาเด็กอย่างเต็มศักยภาพ ให้มีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรมถือเป็นการสร้างผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพให้แก่สังคมเป็นการลงทุนพัฒนาประเทศอย่างคุ้มค่าที่สุด การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยแบ่งออกเป็น 2 ระดับตามช่วงอายุ ได้แก่ ช่วงปฐมวัยตอนต้น แรกเกิด - 3 ปี ในวัยทารกจนถึงวัยเตาะแตะ และช่วงปฐมวัยตอนปลายอายุ 4 - 6 ปี ในวัยอนุบาล (Morrison, 2008)

เด็กวัยทารกและวัยเตาะแตะเป็นวัยที่มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การจัดการดูแล ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ควบคู่ไปกับการอบรมเลี้ยงดู การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ ความเอาใจใส่ใกล้ชิดผูกพันจากผู้เลี้ยงดูจะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการเด็กในทุกด้านให้ดีขึ้น กระบวนการเรียนรู้ของเด็กในวัยทารกและวัยเตาะแตะ จะเน้นความสำคัญที่ตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับสื่ออุปกรณ์ที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ การเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งวัน จากการเล่นและประสบการณ์ประจำวัน เด็กเล็กจะใช้เวลาส่วนใหญ่กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเล่นประเภทต่างๆ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาขึ้น บทบาทของผู้ให้การเลี้ยงดูเด็ก คือการให้คำแนะนำและเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจและให้คำชมเชย เด็กจะพัฒนาทั้งในวิถีทางที่คาดหวังและมีเอกลักษณ์เฉพาะตน กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการลองผิดลองถูก การได้สัมผัสและการกระทำซ้ำ ๆ มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาทางกล้ามเนื้อ ภาษาและทักษะทางสติปัญญา ลักษณะการเรียนรู้ในวัยทารกและวัยเตาะแตะเป็นการเล่นหรือการกระทำกิจกรรมต่างๆผ่านการใช้ประสาทสัมผัสในการเรียนรู้ และพัฒนากระบวนการนึกคิดจากประสบการณ์ในการเล่นสื่อประเภทนี้ เด็กวัยเตาะแตะหรือเด็กวัย 1-3 ขวบ จะสนใจการเล่นที่พัฒนาความสำเร็จเกี่ยวกับการแก้ปัญหาพื้นฐาน เช่น การเล่นต่อบล็อก การตัก การเท-การใส่ เด็กวัยนี้เริ่มเล่นเลียนแบบผู้ใหญ่ เช่น เล่นโทรศัพท์ ใส่รองเท้า และแต่งตัวแบบผู้ใหญ่ ชอบรื้อค้น ชอบตอก ต่อเติม และใช้ประสาทสัมผัสในการเรียนรู้ ซึ่งการเล่นของเด็กวัยเตาะแตะมีลักษณะดังนี้คือ การเล่นคนเดียว คู่ขนานไปกับการเล่นกับเพื่อน มีการใช้ประสาทสัมผัส สำรวจและจับต้อง การเริ่มใช้ภาษาในการเล่นเกม (อุตมลักษณ์ กุลพิจิตร, 2542)

การเลือกของเล่นสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย มาตรฐานความปลอดภัย ควรหลีกเลี่ยงของเล่นที่ส่งเสริมความก้าวร้าวรุนแรง ของเล่นที่มีขนาดเล็ก และไม่จำเป็นต้องเลือกของเล่นที่มีราคาแพง อาจทำเองจากวัสดุที่มีในบ้าน (กรมสุขภาพจิต, 2556) และต้องคำนึงว่าของเล่นที่เหมาะสมกับเด็กในช่วงอายุหนึ่ง อาจเป็นอันตรายสำหรับเด็กในช่วงอายุที่ต่ำกว่า (วารสารรักวิจัย, 2540; และ Lagoni & others, 1989) ของเล่นที่ดีควรมีประสิทธิภาพในการใช้งานสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้หลายโอกาส เปิดโอกาสให้เด็กเล่นได้อย่างหลากหลาย ของเล่นบางประเภทจะส่งเสริมให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเองหรือเน้นการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เด็กเป็นรายบุคคล เหมาะสมสำหรับเด็กเล่นคนเดียว ในขณะที่ของเล่นประเภทอื่นอาจจะใช้เล่นกันได้เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งให้ผลในการเรียนรู้หรือสร้างประสบการณ์ ให้แก่เด็กในลักษณะต่าง ๆ กันออกไป (อุตมลักษณ์ กุลพิจิตร, 2542; Evans & Stewart, 1980; Lagoni & others, 1989 และ Miller, 1993)

Bronson (1995) ได้เสนอแนะแนวทางการเลือกของเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กแต่ละช่วงวัย โดยมีหลักในการเลือกที่ครอบคลุมความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะและความสนใจในการเล่นของเด็กแต่ละช่วงวัย การพิจารณาความเหมาะสมในการเลือกของเล่นและการเลือกของเล่นที่เหมาะสมแต่ละประเภท เป็นองค์ประกอบหลักในการเลือกของเล่นที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สอดคล้องกับคำแนะนำใน

บทความเรื่อง Using Toys for Support Infant-Toddler Learning and Development (Guyton, 2011) และบทความเรื่อง Good Toys for Young Children by Age and Stage (NAEYC, 2012) ที่ให้ความสำคัญกับการเลือกของเล่นและกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับเด็กตามพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย และส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ภาษาและสติปัญญา รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ดูแลเด็กกับเด็ก โดยของเล่นสำหรับเด็กวัยทารกและเด็กวัยเตาะแต่นั้นคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นการเลือกของเล่นเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของเด็ก จึงนับเป็นเรื่องที่สำคัญและควรคำนึงถึงอย่างยิ่ง เนื่องจากของเล่นเป็นสื่อกลางช่วยเปิดโลกภายในของเด็กออกสู่ภายนอก ทำให้เด็กได้ค้นพบความสามารถหรือความถนัดของตนด้วยตนเอง และเป็นแรงบันดาลใจให้เด็กใฝ่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้น ทว่าการเล่นของเล่นจะปราศจากความหมาย หากเด็กไม่ได้รับความสนใจเอาใจใส่จากผู้ดูแลใกล้ชิดในเรื่องความปลอดภัย ตลอดจนการชี้แนะหรือเล่นร่วมกับเด็กเมื่อเด็กต้องการ

นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0 - 5 ปี) ระยะยาวพ.ศ. 2550 - 2559 ระบุว่าสถานรับเลี้ยงเด็กที่ให้การเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กมีความสำคัญรองลงมาจากบ้านและครอบครัว โดยภาครัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดบริการในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างเป็นองค์รวม สามารถพัฒนาตนเองได้ตามการเรียนรู้ที่เหมาะสม แต่จากข้อมูลกลับพบว่าสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ยังคงมีปัญหาคุณภาพทั้งในด้านการบริการและการจัดการ อาทิ การเลี้ยงดูเด็ก ครูพี่เลี้ยง การผลิตสื่อ การสร้างความเข้มแข็งให้สมาคมวิชาชีพด้านเด็กปฐมวัย และยังไม่มีการกำกับดูแลคุณภาพมาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ในด้านการพัฒนาเด็ก ผู้เลี้ยงดูขาดความเข้าใจเรื่องปรัชญาการพัฒนาเด็กปฐมวัย ขาดความรู้เชิงสังเคราะห์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) สอดคล้องกับรายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยปี 2551 - 2552 ที่พบว่าเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่อยู่ในการดูแลของโรงเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กเล็กมากที่สุดรองจากการเลี้ยงดูของมารดา แต่ผู้ดูแลเด็กจำนวนถึงร้อยละ 71 กลับไม่เคยผ่านการสอนการอบรมวิธีการเลี้ยงดูเด็ก และยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องและเหมาะสม จากข้อมูลยังพบอีกว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการรายด้านเพิ่มขึ้นแต่พัฒนาการรวมกลับลดลง เนื่องจากปัญหาการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ค่อนข้างต่ำ สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กขาดคุณภาพในการสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี การใช้สื่อที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีน้อยและไม่เหมาะสมกับพัฒนาการ ซึ่งนำไปสู่การขาดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของเด็ก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

จากงานวิจัยของ ดวงพร หัวเมืองแก้ว (2544) พบว่า ผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็กมากนักและยังยึดติดกับการเลี้ยงดูเด็กแบบเดิม มีการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กไม่มากเท่าที่ควร ไม่ค่อยให้ออกาสเด็กได้เล่นอย่างอิสระ เนื่องจากกลัวว่าเด็กจะได้รับอันตรายและไม่ค่อยได้เล่นกับเด็ก ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ดูแลและปฏิบัติกิจวัตรประจำวันให้กับเด็ก

มากกว่า และจากงานวิจัยของ วรรณภู สุนทรรัตน์ (2545) พบว่า สื่อที่ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูในสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่เป็นสื่อสำเร็จรูป ความหลากหลายของสื่อและของเล่นจะขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจของแต่ละสถานรับเลี้ยงเด็ก บางแห่งที่มีงบประมาณน้อยจะใช้สื่อที่ผลิตเองโดยใช้วัสดุเหลือใช้แต่ก็ทำได้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่มีเวลาและผู้ดูแลเด็กไม่มีความรู้ความสามารถในเรื่องของการผลิตสื่อ รวมทั้งสื่อสำเร็จรูปมีราคาแพงและไม่ตรงกับความต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของกจิตตา ชินพิทักษ์วัฒนา (2557) ซึ่งได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ดูแลเด็กวัยเตาะแตะด้านการจัดสภาพแวดล้อมและสื่ออุปกรณ์ พบว่าผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดสภาพแวดล้อมและการใช้สื่อวัสดุที่ส่งเสริมพัฒนาการตามวัย ไม่สามารถสร้างสรรค์ประยุกต์หรือนำสื่อ วัสดุ และสิ่งของรอบตัวมาปรับใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เหมาะสมตามวัย

การส่งเสริมพัฒนาการและการจัดการเรียนรู้ของเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กยังคงมีปัญหาคาดความเข้าใจของผู้ดูแลเด็กในด้านการจัดหาและเลือกใช้สื่อและของเล่นที่เหมาะสมกับการส่งเสริมพัฒนาการ ซึ่งส่งผลต่อศักยภาพของเด็กและต่อคุณภาพของสถานรับเลี้ยงเด็ก จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะในสถานรับเลี้ยงเด็ก ซึ่งการศึกษาดังกล่าวจะช่วยให้ได้สภาพที่แท้จริง และอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก อันจะเป็นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการปรับปรุงและพัฒนาการเลือกของเล่นที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยเตาะแตะต่อไป

คำถามการวิจัย

สภาพและปัญหาของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะ ใน 3 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม ด้านความปลอดภัย และด้านความประหยัด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะ เพื่อนำความรู้และแนวคิดมาเป็นข้อมูลในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
สภาพและปัญหาของผู้ดูแลเด็กใน การเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัย เตาะแตะ	1. ด้านความเหมาะสม	1.1 วัยและพัฒนาการ 1.2 ความสนใจ 1.3 การเล่นเป็นกลุ่ม 1.4 สภาพแวดล้อมและความ เป็นอยู่
	2. ด้านความปลอดภัย	2.1 ปลอดภัยต่อร่างกาย 2.2 ปลอดภัยต่อจิตใจ 2.3 ปลอดภัยต่อสุขอนามัย
	3. ด้านความประหยัด	3.1 ประหยัดค่าใช้จ่าย 3.2 ประหยัดทรัพยากร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก สังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 354 แห่ง จากสถิติ ปี พ.ศ. 2558 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ดูแลเด็กจำนวน 121 คนในสถานรับเลี้ยงเด็กจำนวน 121 แห่ง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากสถานรับเลี้ยงเด็ก สังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในกรุงเทพมหานคร ต่อมาทำการคัดเลือกผู้ดูแลเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยผู้บริหารเป็นผู้คัดเลือกตัวแทนผู้ดูแลเด็กที่ทำหน้าที่หลักในการคัดเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะในสถานรับเลี้ยงเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูล โดยสถานรับเลี้ยงเด็ก 1 แห่ง ต่อผู้ดูแลเด็ก 1 คน ได้จำนวนทั้งหมด 121 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามสภาพและปัญหาของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะในสถานรับเลี้ยงเด็ก กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

3.1 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามสภาพและปัญหาของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะในสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ครอบคลุมข้อมูลส่วนตัว เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูหรือจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะ โดยครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม จำนวน 8 ข้อ ด้านความปลอดภัย จำนวน 8 ข้อ และด้านความประหยัด จำนวน 8 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 24 ข้อ มีมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยในแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

ระดับของสภาพการปฏิบัติในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะ

5	หมายถึง	ท่านปฏิบัติในข้อรายการนั้นทุกครั้ง
4	หมายถึง	ท่านปฏิบัติในรายการนั้นบ่อย ๆ
3	หมายถึง	ท่านปฏิบัติในข้อรายการนั้นค่อนข้างบ่อย
2	หมายถึง	ท่านปฏิบัติในข้อรายการนั้นเป็นบางครั้ง
1	หมายถึง	ท่านปฏิบัติในข้อรายการนั้นน้อยที่สุด/ไม่ปฏิบัติ

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 10 ข้อ โดยครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม ด้านความปลอดภัยและด้านความประหยัด

3.2 นำแบบสอบถามส่งอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมในการใช้ภาษา และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากสาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก สังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

4.2 ดำเนินการส่งแบบสอบถามจำนวน 186 ฉบับ พร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลงานวิจัยทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็ก และใส่ซองเปล่าติดแสตมป์จำหน่ายซองถึงผู้วิจัยเพื่อบรรจุแบบสอบถามที่ตอบแล้วกลับคืนผู้วิจัย

4.3 ดำเนินการติดต่อแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืนทางโทรศัพท์ พร้อมนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมารวมทั้งสิ้น 121 ฉบับจากจำนวน 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.58 โดยจำนวนแบบสอบถามที่ได้กลับคืนอยู่ในอัตราตอบกลับที่ยอมรับได้ เป็นข้อมูลที่เพียงพอและน่าเชื่อถือที่จะนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัย (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550) จาก

การติดตามแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืนทางโทรศัพท์ พบว่าสถานรับเลี้ยงเด็กที่ไม่ตอบกลับคืนส่วนใหญ่ต้องการ
เป็นส่วนตัวจึงไม่สะดวกในการให้ข้อมูล

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์และ
ประมวลค่าทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for
Social Sciences) โดยใช้สถิติ ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ความถี่และร้อยละและนำเสนอ
ในรูปแบบของความเรียง

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะ ใน 3
ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม ด้านความปลอดภัย และด้านความประหยัด โดยใช้สถิติวิเคราะห์เชิงบรรยาย หา
ค่ามัธยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนเฉลี่ยเป็นรายข้อและโดยรวม นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบ
ความเรียง

การแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับของสภาพการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่น
สำหรับเด็กวัยเตาะแตะโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะ ใน
3 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม ด้านความปลอดภัย และด้านความประหยัด โดยใช้ความถี่และร้อยละ การ
นำเสนอผลการวิเคราะห์ใช้รูปแบบของความเรียง

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า ผู้ดูแลเด็กเป็นเพศหญิงร้อยละ 94.2 เพศชายร้อยละ 5.8 มีอายุ 46 ปี
ขึ้นไป ร้อยละ 63.6 อายุระหว่าง 35-45 ปี ร้อยละ 20.7 และอายุระหว่าง 26-35 ปี ร้อยละ 15.7 การศึกษา
ส่วนใหญ่จบการศึกษาปริญญาตรีร้อยละ 37.2 จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช.ร้อยละ 31.4 สูงกว่า
ปริญญาตรี ร้อยละ 28.1 จบการศึกษต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 3.3 ประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่
ร้อยละ 23.1 ทำงาน 6-10 ปี ร้อยละ 20.7 ทำงาน 11-15 ปี ร้อยละ 19.8 ทำงาน 16-20 ปี ร้อยละ 15.7
ทำงาน 25 ปีขึ้นไป ร้อยละ 15.7 ทำงาน 1-5 ปี ร้อยละ 5.0 ทำงาน 21-25 ปี เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับ

การเลี้ยงดูหรือจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กวัยเตาะแตะร้อยละ 90.1 และไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูหรือจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กวัยเตาะแตะ ร้อยละ 9.9

ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบด้านความปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$) โดยผู้ดูแลเด็กเลือกของเล่นที่ปลอดภัยต่อสุขอนามัยมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$) รองลงมาคือเลือกของเล่นที่ปลอดภัยต่อร่างกายมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$) และเลือกของเล่นที่ปลอดภัยต่อจิตใจมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านความปลอดภัย

ด้านความเหมาะสมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$) โดยผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เลือกของเล่นที่เหมาะสมเมื่อเล่นเป็นกลุ่มมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{x} = 4.49$) รองลงมาคือเลือกของเล่นที่เหมาะสมกับความสนใจของเด็กมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{x} = 4.47$) เลือกของเล่นที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{x} = 4.27$) และเลือกของเล่นที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านความเหมาะสม

ด้านความประหยัดโดยรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) โดยผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เลือกของเล่นที่ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$) และเลือกของเล่นที่ทำให้ประหยัดทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.42$) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านความประหยัด

ตอนที่ 3 ปัญหาการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะ โดยส่วนใหญ่ผู้ดูแลเด็กมีปัญหาด้านความประหยัดมากที่สุด พบว่าผู้ดูแลเด็กไม่มีโอกาสในการจัดทำของเล่นจากวัสดุหรือสิ่งต่างๆรอบตัว (40 คน) คิดเป็นร้อยละ 33.1 รองลงมาคือปัญหาด้านความเหมาะสม พบว่าผู้ดูแลไม่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่เพียงพอในการเลือกของเล่นที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเด็ก (30 คน) คิดเป็นร้อยละ 24.8 และปัญหาด้านความปลอดภัย พบว่าผู้ดูแลไม่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่เพียงพอในการเลือกของเล่นที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก (28 คน) คิดเป็นร้อยละ 23.1

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะ ในสถานรับเลี้ยงเด็ก กรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านความปลอดภัย

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ดูแลเด็กมีการปฏิบัติในการเลือกของเล่นที่คำนึงถึงความปลอดภัยต่อเด็กเป็นอันดับหนึ่ง โดยพิจารณาถึงของเล่นที่ปลอดภัยต่อสุขอนามัยของเด็กเมื่อเล่นร่วมกับผู้อื่น Bronson (2007) ได้

แนะนำว่าของเล่นควรมีลักษณะที่ทำให้ทำความสะอาดซักล้างหรือเช็ดออกได้ง่ายไม่กักเก็บเชื้อโรคเพราะเด็กวัยนี้อาจนำของเล่นเข้าปาก ดังนั้นจึงต้องดูแลเรื่องของสุขอนามัยเป็นสำคัญ ไม่ควรนำของเล่นส่วนตัวมาปะปนกับของเล่นส่วนรวม และต้องมีความปลอดภัยต่อร่างกาย ของเล่นควรทำด้วยวัสดุปลอดสารพิษ ผ่านการรับรองมาตรฐาน เช่น เครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.)กำกับ มีความคงทนแข็งแรง ไม่เปราะแตก/ฉีก/ขาดได้ง่าย ไม่มีส่วนที่คม เหลี่ยมมุม เสี้ยนหรือมีส่วนประกอบของโลหะ เช่น ของเล่นที่ทำจากไม้พลาสติก และของเล่นควรมีน้ำหนักเบา มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก สามารถจับถือได้ เช่น ลูกบอล ของเล่นจำลอง หุ่นรูปสัตว์ สอดคล้องกับคำแนะนำของ Gayton (2011) เกี่ยวกับการเลือกของเล่นว่าควรอยู่บนพื้นฐานของความปลอดภัยเพราะเด็กวัยเตาะแตะเป็นช่วงวัยที่เรียนรู้การเคลื่อนไหวผ่านการใช้ร่างกายในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทดสอบความสามารถของตนเอง ของเล่นจึงไม่ควรมีชิ้นเล็กเกินไปเพราะเด็กวัยนี้มักนำของเล่นเข้าปาก ของเล่นควรมีน้ำหนักเบา ไม่มีเหลี่ยมมุม ขอบคมหรือผลิตจากวัสดุที่มีความปลอดภัยจากสารเคมีอันตราย เช่น ปลอดสาร BPA หรือสีอันตรายที่มีโลหะหนักผสม ดังนั้นการพิจารณาเลือกของเล่นอาจต้องเลือกที่ผ่านการรับรองคุณภาพ และมีความปลอดภัยต่อจิตใจของเด็ก โดยไม่ส่งเสริมความรุนแรงในการเล่น เช่น ของเล่นที่นำมาเป็นอาวุธ ปืน มีด ดาบ และไม่ควรมีลักษณะที่น่าเกลียดน่ากลัว เช่น หน้ากากอสูรกาย ผีหรือสัตว์ประหลาด ซึ่งสอดคล้องกับคำแนะนำของ กรมสุขภาพจิต (2556) ว่าควรหลีกเลี่ยงของเล่นที่ส่งเสริมความก้าวร้าวรุนแรง ของเล่นไม่ควรเป็นอันตรายต่อจิตใจและสร้างลักษณะนิสัยที่ไม่ดีให้แก่เด็ก เช่น น่ากลัว น่าขยะแขยง หรือเลียนแบบอาวุธต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเลียนแบบการต่อสู้หรือความเหี้ยมโหดและความก้าวร้าว ปัญหาในการเลือกของเล่นที่ปลอดภัย คือการขาดงบประมาณในการจัดซื้อ เนื่องจากของเล่นที่ได้รับการรับรองมาตรฐานความปลอดภัยมักมีราคาค่อนข้างสูงกว่าของเล่นที่วางขายอยู่ตามท้องตลาด ซึ่งหาซื้อได้ง่าย มีสีสันสดใสแต่ส่วนใหญ่มักจะผลิตจากวัสดุที่ไม่คงทน เปราะแตกหักง่าย และปนเปื้อนสารเคมี สอดคล้องกับการศึกษาของอรอนงค์ ทองมี (2544) ซึ่งพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่พิจารณาประเด็นการเลือกซื้อของเล่นโดยคำนึงถึงด้านความปลอดภัยในระดับมากที่สุด และการศึกษาของพิมายเนตร ฤกษ์อนันต์ (2550) พบว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มในการใช้เกณฑ์ด้านประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการพิจารณาเลือกของเล่นให้เด็กก่อนวัยเรียนมากที่สุด โดยผู้ปกครองกลุ่มนี้ จะเลือกอ่านนิตยสารที่มีเนื้อหาเชิงวิชาการและเฉพาะเจาะจงมากกว่า

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการปฏิบัติในการเลือกของเล่นที่พบว่ามี การปฏิบัติระดับมาก และพบปัญหาการปฏิบัติเป็นส่วนน้อยเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ จึงมีความเป็นไปได้ว่า ผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญกับการเลือกของเล่นสำหรับเด็กวัยเตาะแตะโดยคำนึงถึงความปลอดภัยมาก่อนเป็นอันดับแรก เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของผู้ดูแลเด็กที่เป็นผู้ทำหน้าที่เลือกของเล่นในสถานรับเลี้ยงเด็กพบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษา

ระดับปริญญาตรี จึงมีความเป็นไปได้ว่าผู้ดูแลเด็กมีความรู้และตระหนักถึงความปลอดภัยของของเล่นที่นำมาใช้กับเด็กวัยเตาะแตะ

2. ด้านความเหมาะสม

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ดูแลเด็กมีการปฏิบัติรองลงมาในการเลือกของเล่นที่คำนึงถึงความเหมาะสม โดยอันดับแรกพิจารณาถึงจำนวนของเล่นและจำนวนเด็กในกลุ่ม เพื่อให้มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของเด็ก ควรเลือกของเล่นที่สามารถเล่นร่วมกันได้หรือของเล่นมีลักษณะที่สามารถเล่นได้หลายคน สอดคล้องกับคำแนะนำของ Bronson (2007) ซึ่งแนะนำประเด็นในการเลือกของเล่นเมื่อเล่นเป็นกลุ่มไว้ว่า ของเล่นควรมีจำนวนที่เพียงพอสำหรับเด็ก เพราะเด็กวัยนี้จะเริ่มหวงของหรือแย่งของเล่นกัน ดังนั้นผู้ดูแลควรจัดหาของเล่นที่มีลักษณะเหมือนกันและมีจำนวนเพียงพอับความต้องการ การดูแลเด็กในกลุ่มต้องดูขนาดของกลุ่ม ไม่ควรเล่นเป็นกลุ่มใหญ่เกินไปเนื่องจากอาจดูแลไม่ทั่วถึง เด็กในวัยนี้ยังต้องการได้รับความสนใจจากผู้ดูแลและต้องการการชี้แนะเมื่อต้องการความช่วยเหลือ ควรมีพื้นที่ในการเล่นที่กว้างพอให้เด็กได้สำรวจและเคลื่อนไหว ผู้ดูแลเลือกของเล่นที่กระตุ้นความสนใจเด็ก มีสีสันสวยงาม มีเสียงดนตรี เช่น เครื่องดนตรี ของเล่นมีเสียงมีลูกบอล และของเล่นที่สามารถเล่นได้หลากหลายหรือของเล่นปลายเปิด (open-ended) เนื่องจากเด็กแต่ละคนในช่วงวัยนี้ มีความสนใจเฉพาะเรื่องที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก และของเล่นจึงควรมีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก สอดคล้องกับเยาวยา เดเซคูปต์ (2542) ที่กล่าวว่าสื่อและวัสดุที่ใช้กับเด็กควรมีความหลากหลายทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนและขยายประสบการณ์ให้กับเด็ก โดยเลือกให้เหมาะสมกับวิธีการ ความสนใจ วัยและพัฒนาการของเด็ก ของเล่นที่ยากเกินไปจะบั่นทอนความสนใจในการเล่นของเด็กและทำให้เด็กรู้สึกท้อถอยได้ง่าย ส่วนของเล่นที่ง่ายเกินไป อาจทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายและไม่สนใจเล่น และของเล่นควรมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมและสภาพความเป็นอยู่ของเด็ก เพราะเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กมาจากพื้นฐานครอบครัว วัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับความคิดเห็นของ Gayton (2011) ที่แนะนำว่าการเลือกของเล่นควรอยู่บนพื้นฐานของสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของเด็กแต่ละบุคคล การเลือกใช้ของเล่นในห้องเรียน ไม่ควรแบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม เช่น การเลือกเครื่องแต่งกายรูปร่าง หน้าตาของตุ๊กตา ประเภทของอาหาร หรือของเล่นที่เป็นที่นิยม ปัญหาที่พบในการเลือกของเล่นให้เหมาะสม คือ การขาดงบประมาณหรือค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อของเล่นที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเด็ก อันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคม และสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นของหน่วยงานเอกชน ไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านงบประมาณจากภาครัฐ วรนาฏ สุคนธสวัสดิ์ (2545) พบว่าสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อหรือของเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ทำให้สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเลี้ยงดูและอบรมเด็กมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาเด็ก

3. ด้านความประหยัด

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ดูแลเด็กมีการปฏิบัติในการเลือกของเล่นที่คำนึงถึงความประหยัดเป็นอันดับสุดท้าย โดยพิจารณาเลือกซื้อของเล่นที่ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ และความคุ้มค่าในการใช้งาน สามารถเล่นได้หลากหลาย และเลือกของเล่นที่ราคาไม่สูงมากเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก และเลือกของเล่นโดยคำนึงถึงการประหยัดทรัพยากร ผู้ดูแลเด็กสามารถประยุกต์ของเล่นมาจากสิ่งของรอบตัวหรือของใช้ภายในบ้าน สอดคล้องกับ Bronson (2007) ที่แนะนำว่าของเล่นควรคำนึงถึงความปลอดภัยและความประหยัด ของเล่นบางชนิดอาจหาได้ทั่วไป สามารถดัดแปลงมาจากสิ่งของภายในบ้าน หรือวัสดุธรรมชาติได้ และข้อคิดของ Guyton (2011) ที่แนะนำว่าของเล่นสามารถประยุกต์มาจากสิ่งของรอบตัวหรือของใช้ภายในบ้าน เพราะของเล่นที่มีขายอยู่ทั่วไปในท้องตลาดมีราคาค่อนข้างสูง เราสามารถทำของเล่นขึ้นมาจากวัสดุที่หาได้จากสิ่งของรอบตัวหรือของใช้ภายในบ้าน โดยคำนึงถึงระดับอายุ พัฒนาการและความสนใจของเด็ก ยกตัวอย่างวัสดุที่สามารถนำมาดัดแปลงและประยุกต์ใช้ได้ เช่น ผ้า ขวดน้ำพลาสติก กระดาษแข็ง ไม้พรม หม้อ เป็นต้น แต่ก็พบปัญหาส่วนใหญ่ในด้านความประหยัดคือ ผู้ดูแลเด็กไม่มีความรู้ในการประยุกต์หรือจัดทำสื่อขึ้นมาเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกจิตตา ชินพิทักษ์วัฒนา (2557) ที่พบว่าผู้ดูแลเด็กวัยเตาะแตะขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดสภาพแวดล้อมและการใช้สื่อวัสดุที่ส่งเสริมพัฒนาการตามวัย ไม่สามารถสร้างสรรค์ประยุกต์หรือนำสื่อ วัสดุ และสิ่งของรอบตัวมาปรับใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เหมาะสมตามวัย และวรรณฏ สุคนธสวัสดิ์ (2545) พบว่าสื่อที่ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูในสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่เป็นสื่อสำเร็จรูป ความหลากหลายของสื่อและของเล่นจะขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจของแต่ละสถานรับเลี้ยงเด็ก บางแห่งที่มีงบประมาณน้อยจะใช้สื่อที่ผลิตเองโดยใช้วัสดุเหลือใช้แต่ก็ทำได้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่มีเวลาและผู้ดูแลเด็กไม่มีความรู้ความสามารถในเรื่องของการผลิตสื่อ รวมทั้งสื่อสำเร็จรูปมีราคาแพงและไม่ตรงกับความต้องการ

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการปฏิบัติในการเลือกของเล่นของผู้ดูแลเด็กในการเลือกของเล่นโดยคำนึงถึงด้านความประหยัดเป็นอันดับสุดท้ายและปัญหาที่พบเป็นอันดับแรก เป็นไปได้ว่าผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญและคำนึงถึงความประหยัดค่าใช้จ่ายและการประหยัดทรัพยากรในการจัดหาของเล่นค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ อาจเป็นเพราะผู้ดูแลคิดว่าการเลือกซื้อของเล่นสามารถทำได้ง่ายกว่า ใช้เวลาน้อยกว่าในการจัดหาโดยการประยุกต์ใช้สิ่งของรอบตัว ประกอบกับไม่มีประสบการณ์ในการผลิตและประยุกต์สื่อของเล่นจากสิ่งของและวัสดุที่หาได้ง่ายโดยทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดหาโอกาสเพื่อให้ความรู้กับผู้ดูแลเด็กในการประยุกต์จัดทำสื่อวัสดุและสิ่งรอบตัวมาทำเป็นของเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้กับเด็ก และเป็นการประหยัดทรัพยากรและประหยัดทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์
2. ผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กควรได้รับการอบรมการเลือกของเล่นที่เหมาะสมกับพัฒนาการ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กอย่างเต็มศักยภาพ
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานรับเลี้ยงเด็กควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อของเล่นที่มีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก
4. หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในสถานรับเลี้ยงเด็กควรตระหนักถึงสภาพและปัญหาในการเลือกของเล่นสำหรับเด็กและปรับปรุงระบบการดูแลจัดการตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับการปฏิบัติ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กจิตตา ชินพิทักษ์วัฒนา. (2557). *การประเมินความต้องการจำเป็นของผู้ดูแลเด็กในการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกและวัยเตาะแตะ ในสถานรับเลี้ยงเด็ก*. (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจ) สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพมหานคร: สกสค.ลาดพร้าว.
- กรมสุขภาพจิต. (2556). *คู่มือส่งเสริมพัฒนาการเด็กแรกเกิด – 5 ปีสำหรับผู้ปกครอง*. สืบค้นจาก <http://www.thaichilddevelopment.com/images/doc/Ebook1.pdf>.
- ดวงพร หัวเมืองแก้ว. (2544). *การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจ) สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- พิชญ์เนตร ฤกษ์อนันต์. (2550). *การสำรวจเกณฑ์การเลือกของเล่น และแหล่งข้อมูลการเลือกของเล่นของผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน*. (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจ) สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร..
- เยาวภา เดชะคุปต์. (2542). *กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาพระยานิเวศน์.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2552). *รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปี 2551-2552*. กรุงเทพมหานคร: เพลิน สตุติโอ.

วรนาฏ สุคนธสวัสดิ์. (2545). *การดำเนินงานเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกและวัยเตาะแตะของผู้บริหารและผู้เลี้ยงดูเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก*. (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท) สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

วราภรณ์ รักวิจัย. (2540). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: แสงศิลป์การพิมพ์.

สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร. (2542). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 2717703 การจัดโปรแกรมการศึกษาและเลี้ยงดูเด็กสำหรับเด็กวัยทารกและวัยเตาะแตะ*. สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร. (2542). *วิธีเลี้ยงดูเด็กวัยทารกและวัยเตาะแตะ เล่ม 1*. สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. *วิธีเลี้ยงดูเด็กวัยทารกและวัยเตาะแตะ เล่ม 2*. สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรอนงค์ ทองมี. (2544). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับเกณฑ์การเลือกซื้อของเล่นสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) สาขาวิชาคหกรรมศาสตรศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

Bronson, M. (1995). *The right stuff for children birth to 8*. Washington DC: National Association for the Education of Young Children.

Evans, J. and Stewart, T. (1980). *A review of the toy industry, educational claims, safety standard and precautions, toy selection and toy libraries*. Southwest Educational Laboratory. Texas: Austin.

- Guyton, G. (2011). Using toys to support infant-toddler learning and development. *National Association for the Education of Young Children*. Retrieved from <http://www.naeyc.org/ecp/resources/usingtoys>.
- Lagoni, L. S., Martin, D. H., and others. (1989). *Good time with toys*. Human Development and Family Studies, Colorado State University Cooperative Extension.
- Miller, L. (1993). Choosing appropriate toys for young children. In Guddemi, M. and Jambor, T. (eds.). *A right to play*. Little Rock: Southern Early Childhood Association.
- Morrison, G.S. (2008). *Early childhood education today*. (7th ed.). Texas: University of North Texas. Prentice-Hall, Inc.
- National Association for the Education of Young Children. (2012). *Good toys for young children*. Retrieved from <http://www.naeyc.org/ecp/resources/goodtoys>.